

УДК 354.32

Грень Л. М.,
*канд. пед. наук, доцент кафедри,
НТУ «ХПІ», м. Харків, Україна*

НАЦІОНАЛЬНА РАМКА КЛАСИФІКАЦІЙ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЮ ОСВІТОЮ В УКРАЇНІ

На одному з останніх розширених засідань колегії МОН, Міністр освіти та науки України Л. Гриневич презентувала науковій громадськості доповідь «Пріоритетні напрямки змін у вищій освіті на 2018–2019 рр.». Серед пріоритетних напрямів державної політики у сфері вищої освіти, Л. Гриневич, поряд з необхідністю підвищення якості вищої освіти та реалізацією принципу освіти впродовж життя, звернула увагу водночас і на неабияку значущість проблематики інтеграції вітчизняної системи вищої освіти до європейського освітнього та наукового простору. Отже, саме цей напрям, з огляду на тематичну спрямованість обраного нами для презентації авторського погляду науково-комунікативного заходу, є найбільш цікавим та таким, який заслуговує на окрему увагу. Традиційно, проблематика інтеграції вітчизняної системи вищої освіти до європейського простору вищої освіти і наукових досліджень розглядається через призму таких напрямів: Україна у

Болонському процесі; вдосконалення Національної рамки кваліфікацій і розроблення Національної системи кваліфікацій; академічна мобільність студентів та викладачів; визнання сертифікатів про акредитацію освітніх програм, виданих іноземними акредитаційними агентствами; нова модель аспірантури або так званий III-й цикл; нова рамка вимог до захисту дисертацій докторів філософії; участь у міжнародних проєктах тощо. Кожен з вище наведених векторів, з огляду на свою практичну значущість та відкритість до теоретико-методологічного обґрунтування відповідних питань, цілком обґрунтовано може бути обраним у якості предмету наукової уваги. Приймаючи до уваги попередні авторські напрацювання, а також коло інтересів нашої наукової уваги, у межах саме цієї наукової публікації ми звернемо увагу на можливості вдосконалення Національної рамки кваліфікацій (НРК) з прийняттям до уваги особливостей розвитку системи професійної освіти. На значущість обраного нами у якості предмету наукового пошуку питання, свідчить і той факт, що питання змісту та впровадження НРК були визначені Проєктом Twinning, Україна (UA11/ENP-PCA/SO33) на рівні пріоритетних до вирішення. На думку Г. Ганфа, «НРК може/повинна використовуватися для збільшення привабливості ПТО, а для цього вона повинна надавати значимі/цінні кваліфікації на всіх рівнях і створювати горизонтальні, вертикальні та діагональні траєкторії навчання». Чинні стандарти ПТО в Україні не відповідають вимогам роботодавців і міжнародним практикам стандартизації, про що свідчать такі проблеми, як: їхня орієнтація на вимоги застарілих кваліфікаційних характеристик професій; брак професійних стандартів і суміжних модульних навчальних програм; відсутність залучення роботодавців та їхніх організацій до процесів розробки та формування навчальних планів. Вирішити ці проблеми можна у процесі впровадження НРК. Національна рамка кваліфікацій (НРК) – класифікація, структурований за рівнями опис кваліфікацій, визнаних на національному та міжнародному рівнях. НРК служить для вимірювання і зіставлення результатів навчання і встановлює співвідношення дипломів, свідоцтв та інших документів, що підтверджують завершення освіти і навчання. НРК – багатовимірна конструкція, що складається з кваліфікацій різного рівня за видами і галузями професійної/трудової діяльності, яка знаходиться в постійному розвитку залежно від змін попиту з боку сфери праці. Формуючи ринок кваліфікацій, потрібно реально оцінювати як потреби ринку праці в кваліфікаціях різних рівнів (так, як це потрібно ринку праці), так і потреби різних категорій громадян в освіті та навчанні. Процес впровадження НРК в Україні ініціювала Конфедерація роботодавців, намагаючись налагодити взаємодію з іншими зацікавле-

ними сторонами для підготовки відповідних норм законодавств. Проект Стратегії розвитку національної системи кваліфікацій (24.05.2013) чітко формулює, що всі зацікавлені сторони повинні брати участь у визнанні результатів навчання, розробці та присвоєнні кваліфікацій, а також забезпеченні якості у сфері освіти. У процесі розробки НРК задіяні роботодавці, які висувають пропозиції щодо нових кваліфікацій, і спеціалісти відповідних підприємств, які схвалюють нові кваліфікації. Професійні стандарти, розроблені за ініціативою роботодавців, мають стати основою для подальшої розробки Державних стандартів ПТО.

Приймаючи до уваги вищенаведене, можемо сформулювати такий основний висновок. Професійні стандарти є вхідними даними для визначення кваліфікацій кваліфікованих робітників і спеціалістів. Упровадження НРК в Україні вирішить актуальні питання підготовки фахівців для потреб ринку праці, зокрема: забезпечить якість вищої та професійно-технічної освіти; сприятиме впровадженню стандартів вищої освіти; запровадженню дуальної освіти у сферах вищої та професійної (професійно-технічної) освіти.